

Цусны хэрэглээг багасгахад
чиглэсэн арга хэмжээний
зарчмууд (ӨЦХ)

Prof. Dr. Cees Th. SMIT SIBINGA
IQM Consulting, Univ. of Groningen

Гол агуулга

- ❑ Баримтлах зарчмууд
- ❑ Юунаас эхлэх
- ❑ Тавигдах шаардлагууд
- ❑ Сөрөг аргумент

Зарчмууд

- Өвчтөний цусны хэрэглээг багасгахад чиглэсэн арга хэмжээ нь нотолгоонд суурилсан байх ба өвчтөний аюулгүй байдлыг хангаж, тодорхой, хэмжигдэхүйц үр дүнд хүрсэн байвал амжилттай хэрэгжиж байна гэж тооцогддог.
- Энэ арга хэмжээг амжилттай хэрэгжүүлэхэд эмнэлгийн зардал буурдаг.

Зарчмууд

- Гэвч, өвчтөний цусны хэрэглээг багасгахад чиглэсэн арга хэмжээг цогцоор боловсруулж, хэрэгжүүлэхэд удирдлагын дэмжлэг, эмнэлзүйн манлайлал, ажилтны сургалт зэрэг нөөцийг зөв чиглэлд хандуулах хэрэгтэй.

Зарчмууд

- Энэ хөтөлбөрийг эхлүүлэхэд нэн тэргүүнд шийдвэрлэх алхам бол лидер эмч нарын тусламжтайгаар эмчилгээ үйлчилгээнд ахиц гаргаснаар өвчтөний байдал сайжрахад чиглэсэн арга хэмжээг эмнэлгийн хэмжээнд зохион байгуулах явдал юм .

Зарчмууд

- Энэ хөтөлбөрийн гол цөм нь өвчтөний биеийн байдал, эмчилгээнд гарах сайжрал юм.
- ӨЦМ нь эмнэлгийн зардлыг бууруулахад тодорхой нөлөө үзүүлэх ЦЦБ-ийг зөв зохистой хэрэглэхэд чиглэгддэг.

Зарчмууд

ЦЦБ сэлбэх шаардлагатай өвчтөний эмчилгээнд хэмжигдэхүйц ахиц гаргаж, эдийн засгийн үр өгөөжтэй ажиллахад асуудлыг олон талаас нь харж, дэмжвэл үр дүнд хүрдэг болохыг харуулсан нотолгоо олширсоор байна.

Зарчмууд

- Энэ хөтөлбөр нь цус сэлбэх шийдвэр гаргах асуудлын эргэн тойрны эмнэлзүйн менежмент ба өвчтөний үнэлгээтэй холбоотой бүх аспектиг багтаадаг. Үүнд:
 - Өвчтөний улаан эсийн эзэлхүүнийг хэвийн хэмжээнд байлгах
 - Зөв шийдвэр гаргах
 - Цус алдалтыг багасгах (сонгомол арга хэрэглэх, арга хэмжээ авах).

ЭХЛЭЛ

Хөтөлбөрийн зорилго нь сэлбэлтийн тохиолдлын тоог бууруулах замаар өвчтөнд үзүүлж буй тусламжийг боловсронгуй оновчтой болгох явдал юм.

Амжилттай хэрэгжүүлэхийн тулд:

- Нотолгоонд суурилсан эмнэлзүйн удирдамжийн мэдлэгийг нэмэгдүүлэх
- Мэс засал тойрны цус сэлбэлтийг цөөрүүлэх
- Цус алдалтыг багасгах

ЭХЛЭЛ

- Цусны зарцуулалтын сайжруулах;
- Эмч нарыг тасралтгүй сургах;
- ӨЦМ-ийн эмнэлзүйтэй холбоотой зүйлсийг стандартчилах

Элбэг тохиолддог бэрхшээлүүд

- Цусан бүтээгдэхүүн сэлбэхээр захиалга хийж буй эмч нарын цусан бүтээгдэхүүн сэлбэх шийдвэр гаргах мэдлэг, цусан бүтээгдэхүүний хэрэглээг бууруулах альтернатив эмчилгээний сонголтын талаарх мэдлэг дутмаг байдаг.

Элбэг тохиолддог бэрхшээлүүд

- ЦЦБ-ий хэрэглээг сайжруулахад байгууллагуудад тогтсон одоогийн хэвшил (хүчирхэгжсэн эрх мэдэл, ажилбар, мэдээллийн тогтолцоо, олон жилийн туршлага) нь бэрхшээл учруулж байна.
- Байгууллагын тогтолцоог өөрчилсөн ч хувь хүний тогтсон дадал зуршлыг өөрчлөхөд сургалт болон тодорхой хугацаа хэрэгтэй.

Шаардлагууд

- ❑ Асуудлыг тодорхойлох;
- ❑ Зорилго ба хүлээж буй үр ашиг;
- ❑ Сонголтууд ба чухалчлан үзэж байгаа хандлага;
- ❑ Гүйцэтгэл ба ахиц дэвшлийн хэмжигдхүүн;
- ❑ Төслийн төлөвлөгөө, хугацаа;
- ❑ Багцаалсан төсөв ба санхүүжилт

Асуудлыг тодорхойлолт

- Асуудлын тодорхойлолт нь (тухайн даалгаврын тодорхойлолт) нь тухайн асуудал, хэрэгцээ, боломжуудыг ойлгомжтой тодорхойлсон байна.
- ӨЦМ хөтөлбөр нь цус сэлбэлтийн тусламжийн чанар, өвчтөний аюулгүй байдлыг сайжруулахад нотолгоонд суурилсан шийдвэр гаргах хэрэгсэл болдог.
- ӨЦМ нь мөн эдийн засгийн үр ашигтай.

Зорилго

- ❑ ӨЦМ нь эмнэлэг болон өвчтөнд ашиг тус хүргэх өвөрмөц, хэмжигдэхүйц зорилгыг агуулах ёстой.
- ❑ Суурь мэдээлэл нь дараах 2 зүйлийг багтаана:
 - хөтөлбөр нь зорилгодоо хэр нийцсэн
 - мэдээлэлд суурилсан тайлан

Зорилго

Хэмжигдэхүйц суурь мэдээлэл –

- Өвчний тгүүхийг судлах;
- 3 –гч этгээдээр үнэлүүлэх;
- Дотоод, гадаадын харьцуулсан мэдээлэл;
- Цусны банкны хөрөнгийн бүртгэлийн менежмент (өвчний төлбөр төлсөн баримт, бюджет);

Зорилго

- Өвчтөний өвчлөл, эндэгдлийн мэдээлэл;
- Оролцогч талуудын дэмжих, ажиглах байр суурь

Сонголтууд ба чухалчлан үзэж байгаа хандлага

- ❑ Хөтөлбөрийн зорилгод хүрэхийн тулд авч байгаа арга хэмжээний хамгийн сайн шийдлийн тодорхойлолт
- ❑ 2-3 сонголтыг ярилцсаны дараа гол гэж үзсэн шийдлийг яагаад гаргах болсон шалтгаан
- ❑ Хөтөлбөр нь зөвхөн дотоодын нөөцийг ашиглах уу, эсвэл гадаад дотоодын нөөцийг ашиглах уу?

Гүйцэтгэл ба ахиц дэвшлийн ХЭМЖИГДХҮҮН

- Харьцуулсан мэдээлэл нь ахиц дэвшил гаргахаар онилон ажилласан хүрээг тодорхойлох үйл явцад хэрэгтэй байж магадгүй;
- ӨЦМ ахиц дэвшлийг хэмжихдээ –
 - ижил төстэй эмнэлгүүдийн цус сэлбэлтийн нийт тоог харьцуулах;

Гүйцэтгэл ба ахиц дэвшлийн ХЭМЖИГДХҮҮН

-Онцгой тохиолдлуудад хийгдсэн цус сэлбэлтийн тоог (түнхний үе сольсон, зүрхний мэс засал) үндэсний хэмжээний болон хэвлэлийн тоотой харьцуулах;

- Эмнэлгийн болон мэргэжлийн удирдамжинд заагдаагүй үед хийсэн сэлбэлтийн хувь;

Гүйцэтгэл ба ахиц дэвшлийн ХЭМЖИГДХҮҮН

- Сэлбэлт хийх зөвшөөрөл;
- Сэлбэлтийн урвал хүндрэлийн түвшин;
- төсөв (тоног төхөөрөмж, хангамж, бүтээгдхүүн).

Төслийн төлөвлөгөө ба хугацаа

- Өвчтөний цусны хэрэглээг багасгахад чиглэсэн арга хэмжээний цогц хөтөлбөр нь эхнээсээ хэрэгжүүлж дуусах хүртлээ 2-3 жил шаардагддаг;
- Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө нь “хөтөлбөрийг босгох” хугацаа ба гол үе шатуудыг багтаасан байх ёстой;
- Gantt диаграм нь (дүрслэл зураг) нь гол үе шатууд, эхлэл, төгсгөл, хүлээлгэн өгөх үр дүнгийн хугацааг харуулахад ихэвчлэн хэрэглэгддэг.

Баримжаалсан төсөв ба санхүүжилтийн эх үүсвэр

- ❑ Төсвийн чухал элемент нь нарийвчлан, бодитой гаргасан төлөвлөлтийн төсөв юм;
- ❑ Төсөв нь ажиллагсдын цалин, тоног төхөөрөмжийн үнэ, бусад гадны эх үүсвэр болон төслийн урсгал зардлыг багтаасан байна;
- ❑ Төсөв нь “хатуу” ба “зөөлөн” гэж хуваагдана.

Баримжаалсан төсөв ба санхүүжилтийн эх үүсвэр

- Хатуу өртөг нь цусан бүтээгдэхүүн, хог хаягдлын үнэ гэх мэт материаллаг зардлын үнийг багтаана.
- Зөөлөн өртөг нь сувилагч, лаборантын цалин, цусан бүтээгдхүүнийг савлаж, тараах, сэлбэх зардлыг багтаана. Мөн энэ нь сэлбэлтээс үүдсэн урвал , хүндрэлтэй холбоотой гарах зардлыг багтаана.

•
•
•

Баримжаалсан төсөв ба санхүүжилтийн ЭХ ҮҮСВЭР

- Хөрөнгө оруулалтын үр дүнг хэмжихэд “Return on investment (ROI)” хэрэглэгддэг. Энэ нь орлого зарлагыг харьцуулсан харьцаа.

Сөрөг аргумент ба хариу мэдэгдэл

- Энэ хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд сөрөг хандлагууд гарч болно.
- Эмнэлгийн тэргүүлэх чиглэлтэй зөрчилдөх, нөөц болон хугацаа хязгаарлагдмал байх нь бодитой, элбэг тохиолдох асуудлууд юм;
- Харьцуулсан тоо баримт, асуудлыг шийдвэрлэх боломжтой аргуудыг санал болгох замаар эдгээр зөрчлүүдийг багасгаж болно.

Гол ойлголтууд

- ❑ Энэ хөтөлбөр нь аюулгүй ба ашигтай байдлыг хангахад нөлөөлнө.
- ❑ Удирдлагын дэмжлэгтэй байх
- ❑ Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд удирдлан зохион байгуулагч, тодорхой төлөвлөгөө хэрэгтэй.
- ❑ Хөтөлбөр нь ЦЦБ-ий зохистой хэрэглээний талаарх тасралтгүй сургалт, эмнэлзүйн мэдлэгийг (хязгаардлагдмал болон өргөн хэрэглээний мэдлэгийг) байнга олгоно.